

4. כללי התעתיק השימושי (הפשוט) מעברית לערבית

בשנת תשנ"ח (1998) כונן המרכז למיפוי ישראל (מפ"י) ועדה לקביעת כללי תעתיק מעברית לערבית לצורכי שילוט ומיפוי. חבריה היו נפתלי קדמון, אהרן ממון, מאיר בר-אשר, יהודה זיו, יוסף בכור ושמואל ראובני. ריכזה את הוועדה שרית קורן ממפ"י. הוועדה קיימה דיונים במשך כשנתיים, והצעתה התפרסמה בחוברת בהוצאת מפ"י (הוצאה זמנית) בראשית שנת תשס"א (סוף 2000). משה שרון מוועדת השמות הממשלתית הכין הצעת תעתיק משלו. הכללים שלהלן מבוססים על שתי ההצעות האלה.

בשנת תשס"ז (2006–2007) התקיימו דיונים על התעתיק מעברית לערבית בהשתתפות נציגי ועדת השמות הממשלתית, נציגי האקדמיה ללשון העברית, חוקרי ערבית מן האוניברסיטאות ונציגים של האקדמיה ללשון הערבית שבהקמה. בדיונים אלו הוחלט לקבוע תעתיק המשקף את ההגייה של העברית (ולא את הקשר הגנטי בין העברית לערבית). לפי זה השם קְרִיַת עֶבְרִים, למשל, מתועתק כְּרִיַת עֶבְרִים ולא قريّة عبيم.

ההצעה הסופית גובשה בישיבת ועדת המשנה לענייני התעתיק של ועדת השמות הממשלתית בי"א באדר תשס"ז, 1 במארס 2007, ואושרה במליאת ועדת השמות הממשלתית בישיבתה בי"ד בסיוון תשס"ז, 31 במאי 2007. האקדמיה ללשון העברית לא ראתה לקבוע כללים מטעמה לתעתיק זה.

העיצורים

האות	התעתיק	האות	התעתיק	האות	התעתיק
א	בראש מילה: א או إ באמצע מילה: • בתנועת a לא־מוטעמת – א (מְלֶאכֶי - מלאכי); • בתנועת a מוטעמת – א (אליף מדה) (שָׁאן - שֵׁאן, יוֹאב - יוֹאֵב); • בתנועת u, o – וּ (יְרֵאוּן - פְּרוּוּן) • בתנועת e, i – ئ (بِأَرُوْتِمْ - بِيْرُوْتַיִם, רוֹאָה - רוּئִי)	ב	ב	ל	ל
	אָה בסוף מילה: • אחרי תנועת u – וּ (מְשׁוֹאָה - מְסוּוֹة) • אחרי תנועת i – ئ (לֹאָה - لِيَّة, بְּבִיאָה - بَقِيَّة) • אחרי תנועת a – أ (בְּאָה - نَأة) (על תעתיק א נחה ראו להלן בטבלת התנועות).	בָּ (רפה)	בֶּ	מ (ם)	מ
		ג	چ	נ (ן)	נ
		ד	د	ס, ש	س
		ה	ه	ע	ع
		ו	و	פ	پ
		ז	ز	פָּ (רפה) (ף)	ف
		ח	ح	צ (ץ)	س
		ט	ت	ק	ك
		י	ي	ר	ر
		פ	ك	ש	ش
		פָּ (רפה) (ף)	خ	ת	ت

התנועות

הערה: תעתיק התנועות נקבע על פי הכתיב המנוקד של השם העברי.

דוגמאות	התעתיק	התנועה
ندائف (נַדַּיב), إيلات (אֵילַת), بيت بناي (בֵּית בְּנַאי), ساعر (סַעַר), تال شاعر (טַל שַׁחַר) (שַׁחַר) پاران (פָּאֲרָן) چيرا (چِدره), يُتقاتنا (يُتَبَقِّتُه), أور عكيقا (أور يَكِيْبَا)	ا	<ul style="list-style-type: none"> a מוטעמת a לא מוטעמת המסומנת באם קריאה (א) אָה/אָא בסוף מילה (אבל ראו הסימנת אָה בטבלת העיצורים).
زخرون يعكوف (זַכְרוֹן יַעֲקֹב), چنوت (چِنُوْت), شيلو (شِيلُو), يچور (يچور), شوهم (شُوْهَم), روش (رُوْش) (רֹאשׁ) پهودا (پِهَوْدَا), يوقال (يُوْقَال), نوفيم (نُوْفِيْم), كوخاف يئير (كُوْخَاف يَنْيِر) (כּוּחַב יְאִיר)	و	<ul style="list-style-type: none"> u, o מוטעמות u, o לא מוטעמות המסומנות באם קריאה (ו, א)
لبيد (لبيد), كفار هتسي (كفار هَتْسِي), بيت اربي (بیت ארבי), أساف هروفي (אסוף הרופא), تيل أفيث (תיל אביב), چيشر (چيشر), أيلت هشاعر (אילת השחר) تيروش (تيروش), نيريم (نيريم), ريشون (رياشون), إيتان (إيتان), ريشيت (رياشيت)	ي	<ul style="list-style-type: none"> e, i מוטעמות e, i לא מוטעמות המסומנות באם קריאה (י, א)
أحيسماخ (أحيسمّاخ), أدमित (أدميت), بريكت (بريكت), زوهر (زهر), نوچه (نوجه)	פתחה בעיקר במקום שיש חשש לטעות בקריאה.	<ul style="list-style-type: none"> a לא מוטעמת שאינה מסומנת באם קריאה
أهلو (أهلُو), أفكيم (أفكيم), كفار أدميم (كفار أدميم), أحدات براك (أحدات براك)	דמה	<ul style="list-style-type: none"> u, o לא מוטעמות שאינן מסומנות באם קריאה
بتحا (بَتْحَا), كريات چات (كريات چات), هليل (هليل), تسيون (تسيون), كنيروت (كنيرت), إيال (إيال), حدر (حدر), يقول (يُقول), هسوليم (هسوليم), يُكنعام (يُكنعام), حيرف لنيث (حيرف لنيث)	כסרה	<ul style="list-style-type: none"> e, i לא מוטעמות שאינן מסומנות באם קריאה שווא נע הגוי
زنووح (زَنُوْوح), تكووع (تكووع), كفار پهوشووع (كفار پهوشووع), متسلييح (متسلييح), هوشيع (هوشيع)	אחרי u, o - וּ אחרי e, i - יֵ	<ul style="list-style-type: none"> פתח גנובה

כללים שונים

- שווא נע – ראו לעיל.
- חטפים יסומנו כתנועת החטף – ראו לעיל.
- שווא נח יסומן בסוכן רק אם יש חשש שייקרא בתנועה.
- דגש חזק לא יסומן בשדה.
- מקף יסומן כבעברית.
- אותיות השימוש מש"ה וכל"ב נכתבות בתיבה אחת עם המילה שאחריהן, כגון هتומר (התומר).